VNEUS Mäntylä Marko(VNK) 19.12.2018

Viite

Asia
Korkean tason Afrikka-Eurooppa -foorumi Wienissä 17.-18.12.2018

EU- ja AU-puheenjohtajien Itävallan ja Ruandan järjestämä foorumi keskittyi Euroopan ja Afrikan kaupallistaloudellisen yhteistyön edistämiseen ja erityisesti digitalisaation, uusien teknologioiden ja innovaatioiden rooliin yhteistyössä.

Kokouksessa kuultiin vahva tuki EU-Afrikka –suhteiden kehittämiseen kohti tasavertaista kumppanuutta osana Abidjanin 2017 EU-Afrikka –huippukokouksen seurantaa. Komission Afrikka-allianssi -aloitteen lähestymistapa ja keskittyminen investointien lisäämiseen työllisyyttä tuoville aloille sai kiitosta. Yksityisen sektorin vahvaa panosta EU-Afrikka –suhteissa korostettiin. Foorumiin osallistui n. 1000 yritystä.

EU-maista päämiestasolla osallistui lopulta 13 maata lähinnä Itä- ja Keski-Euroopasta, ml. tuleva EU-puheenjohtajamaa Romania. Afrikasta paikalla oli 7 päämiestä. PMI Sipilä sai hyvän puhujapaikan kokouksen molemmissa osioissa ja tapasi kahdenvälisesti viiden afrikkalaisdelegaation johtajat.

PMI Sipilä toi puheenvuoroissaan esiin digitaalisaation ja uusien teknologioiden mahdollisuuksia kestävän kehityksen edistämisessä, koulutuksen merkitystä, työpaikkojen luomista nuorille ja naisille, naisten ja tyttöjen oikeuksia, hyvää hallintoa, ihmisoikeuksia sekä yhteistyötä ilmastonmuutoksen torjunnassa ja siihen sopeutumisessa.

EU-puheenjohtajamaa Itävallan ja Afrikan unionin (AU) puheenjohtajamaa Ruandan aloitteesta Wienissä järjestettiin 17.-18.12.2018 korkean tason Afrikka-Eurooppa –foorumi (*High Level Forum Africa Europe*). Kyseessä oli virallisista EU-Afrikka rakenteista erillinen EU- ja AU-puheenjohtajien aloite, jonka tavoitteena oli tukea osaltaan tukea vuonna 2017 Norsunluurannikon Abidjanissa järjestetyn EU–Afrikka -huippukokouksen julkilausuman sekä komission syyskuussa 2018 tekemän ”Afrikan ja EU:n kestävien investointien ja työpaikkojen Allianssi” -aloitteen toimeenpanoa. Kokous oli myös Itävallan EU-puheenjohtajuuskauden huipentava päätapahtuma Wienissä. Foorumin teemana oli yhteistyön tuominen digitaaliselle aikakaudelle (*Taking Cooperation to the Digital Age*) ja erityisesti digitalisaation ja innovaatioiden rooli EU-Afrikka -suhteissa. Asiasisällöltään kokous liittyi käynnissä olevaan keskusteluun EU-Afrikka -suhteiden monipuolistamisesta ja erityisesti Euroopan ja Afrikan maiden kaupallistaloudellisten suhteiden kehittämiseen.

EU-maista Itävallan ja Suomen lisäksi yksitoista (Bulgaria, Kroatia, Tšekki, Unkari, Malta, Alankomaat, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Viro) osallistui valtion tai hallituksen päämiehen tasolla. Muut EU-maat osallistuivat ministeri- tai virkamiestasolla. 25 osallistuneesta Afrikan maasta Ruandan lisäksi kuusi (Egypti, Etiopia, Ghana, Guinea, Kenia, Mauritius) osallistui päämiestasolla. Myös Afrikan unionin komission puheenjohtaja Moussa Faki Mahamat sekä EU-komission

puheenjohtaja Jean-Claude Juncker sekä viisi muuta EU-komissaaria ja EP:n puhemies Tajani osallistuivat. Paikalla oli myös muiden järjestöjen ja rahoituslaitosten kuten Maailmanpankin, EIP:n, EBRD:n, Afrikan kehityspankin, Unidon ja OECD:n edustajat.

Yrityksistä Itävalta oli kutsunut suoraan BMW:n, Vodafonen, Siemensin ja Nokian toimitusjohtajat. Nokian hallituksen puheenjohtaja Risto Siilasmaa piti puheenvuoron foorumin korkean tason osuudessa. Yhteensä foorumiin osallistui Itävallan mukaan n. 1000 yritystä, joista suuri osa oli itävaltalaisia. Suomalaisista yrityksistä Nokian lisäksi Pöyry ja Planmeca osallistuivat foorumin *business-to-business*-osuuteen.

Kokous alkoi 17.12. delegaatioiden johtajien vapaamuotoisella illallisella. 18.12. pidetyn foorumin ohjelmaan kuului rajoitetussa muodossa pidetty poliittisten johtajien tapaaminen sekä julkinen korkean tason dialogi. Molemmissa osioissa käsiteltiin suurelta osin samoja teemoja: Afrikan ja Euroopan suhteiden tilaa vuosi Abidjanin EU-Afrikka –huippukokouksen jälkeen ja niiden kehittämistä, kaupallistaloudellisen yhteistyön ja investointien lisäämistä sekä digitalisaation, uusien teknologioiden ja innovaatioiden tuomaa murrosta. Päämiestasolla osallistuneet delegaatiot pitivät puheenvuorot molemmissa osioissa. PMI Sipilällä oli hyvät puhujapaikat kummassakin osiossa.

Itävallan liittokansleri Kurzin ja Ruandan presidentti Kagamen puheenvuoroissa korostettiin EU:n ja Afrikan suhteiden kehittämistä Abidjanin huippukokouksen hengessä uudelle tasolla perustuen tasavertaiseen kumppanuuteen. He korostivat tarvetta lähestyä aihetta digitaalisen murroksen, uusien teknologioiden ja innovaatioiden tuomien mahdollisuuksien näkökulmasta. Lähestymistavan muutosta tukemaan tarvitaan yksityisen sektorin vahvaa panosta. AU:n komission puheenjohtaja Faki painotti, että Afrikkaa käsitellään yhä usein uhkana keskittyen konflikteihin, epävakauteen ja hallitsemattomiin muuttoliikkeisiin. Ongelmia toki riittää, mutta tulisi nähdä Afrikan valtava potentiaali mm. luonnonvarojen ja inhimillisen pääoman osalta. Afrikka on nopeasti omaksumassa uusia teknologioita. Muiden trendien, kuten väestönkasvun ja kaupungistumisen ohella tämä tuo suhteisiin uutta dynamiikkaa, joka voi auttaa myös Eurooppaa. Myös komission puheenjohtaja Juncker korosti, ettei EU-Afrikka –suhdetta tule nähdä vain muuttoliikkeen kautta. Suhdetta tulee kehittää pitkän aikavälin näkökulmasta ja kunnianhimoisesti. Komission Allianssi-aloite on pyrkimys toteuttaa kaupallistaloudellisen yhteistyön osalta Abidjanissa sovittua visiota suhteiden viemisestä uudelle tasolle esittämällä konkreettisia keinoja kestävien investointien lisäämiseksi ja työpaikkojen luomiseksi. Juncker mainitsi mm. rahoituksen lisäämisen EU:n ulkoisen investointiohjelman avulla, tuen Afrikan vapaakauppa-alueen (AfCFTA) kehittämislle sekä afrikkalaisopiskelijoiden osallistumisen lisäämisen Erasmus + -ohjelmaan.

Kokouksessa pidetyissä puheenvuoroissa korostettiin lähes poikkeuksetta tarvetta kehittää suhteita tasavertaisen kumppanuuden pohjalta. Kaksi muuta melkein kaikissa puheissa toistunutta teemaa olivat tarve vahvistaa yritysten ja yksityisen sektorin osallistumista ja huomio digitalisaation ja ”neljännen teollisen vallankumouksen” vaikutuksista Afrikan kehitykseen.

Puheenvuoroissa nostettiin esiin yhteistyötä seuravilla sektoreilla:

- Koulutuksen keskeinen merkitys työllistymiseen tarvittavien taitojen ja osaamisen rakentamisessa

- Digitaalisen talouden ja innovaatioiden mahdollisuudet

- Sähköinen hallinto (*e-governance*), palvelujen ja kaupankäynnin sähköistäminen

- Digitaalisuutta tukevan infrastruktuurin, kuten kuituinternetyhteyksien rakentaminen

- Naisten ja tyttöjen osallistuminen.

- Ilmastonmuutos yhteisenä haasteena ja yhteistyön alana
- Maatalous ja ruuan tuotanto
- Terveys
- Energia
- Taloudelliset ja hallinnolliset uudistukset sekä liiketoimintaympäristöjen kehittäminen
- Muuttoliikeyhteistyö nousi esiin vain muutamissa puheenvuoroissa.

PMI Sipilän puheenvuorot keskittyvät digitalisaation ja uusien teknologioiden rooliin kestävän kehityksen edistämisessä. Monimutkaisiin kehityshaasteisiin vastaamiseksi tarvitaan innovaatioita ja yksityisen sektorin panosta. Kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpanemiseksi ja ilmastonmuutoksen torjuntaan ja siihen sopeutumiseen tarvitaan innovatiivisia ratkaisuja metsäsektorin puhtaan energian, veden, ruokaturvallisuuden ja terveyden aloilla. Koulutus ja naisten ja tyttöjen oikeudet ovat keskeisiä kestävän kehityksen kannalta. PMI Sipilä muistutti myös, että digitalisaatio ja uudet teknologiat voivat aiheuttaa myös ongelmia, ellei varmisteta, että niiden hyödyntäminen tukee ihmisoikeuksien, sukupuolten välisen tasa-arvon, ympäristönsuojelun ja hyvän hallinnon edistämistä.

Foorumi päättyi yhteenveto-osuuteen, jossa alemman tason pyöreän pöydän keskustelujen vetäjät kertoivat keskustelujensa tuloksista. Avainhuomioina nostettiin mm. seuraavat teemat: 1) Maatalouden kehittäminen Afrikassa voi toimia innovaatioiden moottorina, 2) Finanssipalveluiden digitalisaatio ja hyödyntäminen keskeistä, 3) Digitaalisten taitojen opettelu jo koulussa avainasemassa. Opettajien opettamista tarvitaan, 4) Afrikkalaisilla startup-yrityksillä tarve asiantuntijoille, tiedolle ja infrastruktuurin parantamiselle. Väestön keski-ikä 20, huomattavasti alempi kuin Euroopassa, 5) Energian jakamisen digitalisaatio ja erityisesti eri verkkojen parannus. Energiasektorille tarvitaan sekä julkisia että yksityisiä investointeja. Potentiaali vesi-, aurinko- ja tuulienergiassa huikea, 6) Pienten ja keskisuurten yritysten voimavara nettikaupassa erityisesti naisten hallussa Afrikassa. Logistiikkakulut edelleen online-yrityksille korkeat.

Lopuksi kiitospuheenvuorot pitivät Itävallan ulkoministeri Karin Kneissl ja Ruandan ulkoministeri Cecibera. Kneissl painotti tarvetta katsoa Afrikkaa afrikkalaisin silmin, tasaveroisesti, eikä enää perinteisen apu-tematiikan kautta. Euroopan tulee oppia virheistään. Kneissl totesi foorumin lopputulemana olevan lähes yhteensä miljardin arvosta investointisopimuksia, mm. EIP:n ja EU:n komission kautta.

Itävallan liittokansleri Kurz ja Ruandan presidentti Kagame julkaisivat kokouksen jälkeen puheenjohtajien yhteenvedon, jossa käytiin tarkemmin läpi kokouksen keskusteluja ja tuloksia (saatavilla osoitteesta: https://www.eu2018.at/latest-news/news/12-18-Co-Chairs--Summary-of-the-High-Level-Forum-Africa-Europe-2018---Taking-cooperation-to-the-digital-age-.html).

PMI Sipilällä oli kokouksen yhteydessä kahdenväliset tapaamiset Kenian presidentti Uhuru Kenyattan, Ghanan presidentti Nana Akufo-Addon, Angolan varapresidentti Bornito de Sousa Baltzarille Diogon, Gabonin varapresidentti Pierre Moussavoun ja Nigerian varapresidentti Yemi Osimbajo Gcon kanssa.

LIITTEET

Asiasanat	Afrikka, viennin edistäminen, kehitysyhteistyö
Hoitaa	**TEM, UM, VNK**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, SM, STM, VM, YM